

MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO CỦA CÁC TRƯỜNG, KHOA ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

ThS. PHẠM LÊ CƯỜNG

Trường Đại học Vinh

1. Đặt vấn đề

Sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế đòi hỏi chúng ta phải đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo (ĐT). Với vai trò cung ứng nguồn nhân lực - đội ngũ giáo viên và cán bộ quản lý (CBQL) cho cả hệ thống giáo dục quốc dân, ngành Sư phạm nói chung, các trường, khoa đại học sư phạm (ĐHSP) nói riêng đang đứng trước những cơ hội và thách thức mới.

Nghị quyết Hội nghị lần thứ tám, Ban Chấp hành Trung ương Khóa XI đã nhấn mạnh: "Phát triển hệ thống trường sư phạm đáp ứng mục tiêu, yêu cầu ĐT, bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo và CBQL giáo dục; Đổi mới mạnh mẽ mục tiêu, nội dung, phương pháp ĐT, ĐT lại, bồi dưỡng và đánh giá kết quả học tập, rèn luyện của nhà giáo theo yêu cầu nâng cao chất lượng (CL), trách nhiệm, đạo đức và năng lực nghề nghiệp" [1; tr.137].

Để thực hiện định hướng trên, các cơ sở ĐT giáo viên mà nòng cốt là các trường, khoa ĐHSP phải đẩy mạnh hoạt động đảm bảo chất lượng ĐT (ĐBCL ĐT), thông qua việc thực hiện đồng bộ một số giải pháp dưới đây:

2. Một số giải pháp ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP

2.1. Tổ chức nghiên cứu, thảo luận trong cán bộ quản lý và các thành viên trường, khoa ĐHSP về sự cần thiết phải ĐBCL ĐT

Mục tiêu của giải pháp là nhằm tạo ra sự thống nhất trong nhận thức của CBQL và các thành viên trường, khoa ĐHSP về sự cần thiết phải ĐBCL ĐT, từ đó có sự quan tâm đúng mức đến hoạt động này.

Thực hiện giải pháp này, cần phải tổ chức các buổi trao đổi, thảo luận trong CBQL và các thành viên của trường, khoa ĐHSP để đi đến sự thống nhất những vấn đề sau đây:

- Chất lượng ĐT (CLĐT) là vấn đề sống còn của các trường đại học nói chung, các trường, khoa ĐHSP nói riêng.

- ĐBCL ĐT là trách nhiệm của mọi thành viên trường, khoa ĐHSP, từ CBQL trường, khoa/phòng ban đến giảng viên, chuyên viên, nhân viên. Mỗi thành viên đều tham gia vào hoạt động ĐBCL trên những phần việc mà mình được giao.

- ĐBCL ĐT của trường, khoa ĐHSP phụ thuộc rất nhiều vào việc ĐBCL các hoạt động được tổ chức trong trường, khoa ĐHSP mà chủ thể chính là giảng viên và sinh viên (SV). Vì vậy, muốn ĐBCL ĐT của trường, khoa ĐHSP trước hết cần ĐBCL hoạt động giảng dạy - học tập của giảng viên và SV.

Bên cạnh đó, phải xác định trách nhiệm của CBQL và các thành viên đối với việc ĐBCL ĐT trong trường, khoa ĐHSP. Thực tiễn ở các trường, khoa ĐHSP đã chỉ ra rằng, CLĐT được quan tâm thì CLĐT được đảm bảo, đáp ứng tốt yêu cầu ĐT. Ngược lại, không quan tâm đến CLĐT thì CLĐT giảm sút, SV ra trường không đáp ứng được yêu cầu của các cơ sở giáo dục. CBQL và các thành viên trường, khoa ĐHSP phải xác định rõ trách nhiệm

của mình trong việc duy trì và ĐBCL ĐT, từ việc phát triển chương trình ĐT; tổ chức và quản lý ĐT đến đánh giá kết quả ĐT...

Ngoài ra, cần khắc phục những nhận thức chưa đúng đắn, chưa đầy đủ về hoạt động ĐBCL ĐT trong các trường, khoa ĐHSP như xem ĐBCL ĐT là trách nhiệm của bộ phận chuyên trách; Chỉ có bộ phận chuyên trách mới có thể làm được các công việc về ĐBCL ĐT...

2.2. Xây dựng kế hoạch chiến lược CL và chính sách CL của các trường, khoa ĐHSP

Mục tiêu của giải pháp là nhằm giúp cho CBQL và giảng viên có kiến thức và kĩ năng trong việc xây dựng kế hoạch chiến lược CL và chính sách CL của các trường, khoa ĐHSP.

Đối với của các trường, khoa ĐHSP, việc xây dựng kế hoạch chiến lược và chính sách CL có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Có xây dựng được kế hoạch chiến lược và chính sách CL thì các trường, khoa ĐHSP mới hoạch định được những hoạt động cần phải tiến hành trên từng lĩnh vực và trong từng thời gian nhất định để duy trì và nâng cao CLĐT của mình.

Hoạt động ĐBCL là hoạt động thường xuyên, lâu dài; liên quan đến mọi thành viên, tổ chức và đơn vị trong trường, khoa ĐHSP. Trong khi đó, mỗi thành viên, tổ chức và đơn vị lại tham gia vào hoạt động này với từng công việc khác nhau. Vì thế, cần có kế hoạch chiến lược CL chung, trong đó bao gồm tất cả lĩnh vực liên quan đến hoạt động ĐBCL của các đơn vị trong trường, khoa ĐHSP.

Cùng với việc xây dựng kế hoạch chiến lược CL, các trường, khoa ĐHSP cần xây dựng chính sách CL dựa trên nguyên tắc ai có nhiều đóng góp cho việc nâng cao CLĐT thì người đó được hưởng nhiều. Nếu xây dựng được các chính sách CL phù hợp sẽ khuyến khích việc đẩy mạnh các hoạt động ĐBCL trong trường, khoa ĐHSP.

2.3. Xây dựng hệ thống ĐBCL ĐT bên trong các trường, khoa ĐHSP

Mục tiêu của giải pháp là nhằm giúp cho CBQL và giảng viên nắm vững và thực hiện được hệ thống ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP.

Hệ thống ĐBCL ĐT là hệ thống mà CBQL và giảng viên sử dụng các cơ chế quản lý để duy trì và nâng cao CLĐT. Cũng như hệ thống ĐBCL của GD đại học Việt Nam nói chung, hệ thống ĐBCL ĐT bên trong của các trường, khoa ĐHSP cũng bao gồm: Các chủ trương, kế hoạch của nhà trường về cải tiến, nâng cao CLĐT; Đơn vị chuyên trách về ĐBCL ĐT; Những hoạt động và sự phối hợp giữa các đơn vị trong nhà trường để ĐBCL ĐT.

Hệ thống ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP cần xác định rõ những nội dung, lĩnh vực quản lý; có các quy trình được thiết lập chặt chẽ; có các tiêu chuẩn, tiêu chí đánh giá và cơ chế vận hành hợp lý. Đồng thời, hệ thống ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP cần được xây dựng phù hợp với sứ mạng, mục tiêu ĐT của nhà trường.

Ngoài ra, hệ thống ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP cần có các yếu tố của vòng tròn Deming (PDCA). Chu trình này như sau: P (Plan): Lập kế hoạch; D (Do):

Đưa kế hoạch vào thực hiện; C (Check): Dựa theo kế hoạch để kiểm tra kết quả thực hiện; (A Act): Thông qua các kết quả thu được để ra những tác động điều chỉnh thích hợp nhằm bắt đầu lại chu trình với những thông tin đầu vào mới.

2.4. Từng bước xây dựng môi trường văn hóa CL (VHCL) trong các trường, khoa ĐHSP

VHCL vừa là sức mạnh nội lực vừa là tiềm năng phát triển của các trường, khoa ĐHSP. Xây dựng và phát triển VHCL trở thành một yêu cầu cấp thiết đối với các trường, khoa ĐHSP trong bối cảnh đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và ĐT hiện nay. Để xây dựng VHCL trong các trường, khoa ĐHSP, cần áp dụng đồng bộ các giải pháp sau đây:

- *Nâng cao nhận thức cho các thành viên của trường, khoa ĐHSP về sự cần thiết phải xây dựng VHCL.*

Các thành viên trong nhà trường, từ CBQL đến giảng viên, SV, nhân viên phải nhận thức được rằng: CL đào tạo là vấn đề sống còn của nhà trường; Đảm bảo và nâng cao CL đào tạo là trách nhiệm của mọi người; VHCL là yếu tố cốt lõi của ĐBCL, tạo nên sự vững chắc của ĐBCL;... Những vấn đề trên, nếu các thành viên trong nhà trường không nắm vững sẽ ảnh hưởng lớn đến công tác ĐBCL nói chung, việc xây dựng VHCL nói riêng.

- *Ban hành và tổ chức thực hiện các quy chế, quy định về xây dựng, phát triển VHCL trong trường, khoa ĐHSP.*

Các trường, khoa ĐHSP cần ban hành các quy chế, quy định cụ thể về xây dựng và phát triển VHCL. Trong đó, xác định rõ mục đích, yêu cầu, nội dung xây dựng và phát triển VHCL; trách nhiệm của mỗi nhóm đối tượng (CBQL, giảng viên, SV, nhân viên...) trong xây dựng và phát triển VHCL.

Cùng với việc ban hành phải tổ chức thực hiện tốt các quy chế, quy định về xây dựng, phát triển VHCL trong trường, khoa ĐHSP. Cần xem xét, thực hiện các quy chế, quy định này như thực hiện các quy chế, quy định ĐT. Có như vậy, việc xây dựng, phát triển VHCL trong trường, khoa ĐHSP mới đi vào nền nếp và được chỉ dẫn một cách đầy đủ, cụ thể.

- *Tổ chức kiểm tra, giám sát định kì các hoạt động xây dựng VHCL trong trường, khoa ĐHSP.*

Hoạt động xây dựng VHCL cũng như các hoạt động ĐBCL khác trong trường, khoa ĐHSP cần được kiểm tra, giám sát định kì. Thông qua kiểm tra, giám sát có thể phát hiện ra những điển hình tiêu biểu để phổ biến và nhân rộng, đồng thời chỉ ra những mặt còn hạn chế để có các biện pháp cải tiến. Đối với các hoạt động xây dựng VHCL, là những hoạt động còn khá mới mẻ trong trường, khoa ĐHSP lại càng phải kiểm tra, giám sát thường xuyên hơn.

- *Phát huy vai trò của đơn vị ĐBCL đối với việc xây dựng, phát triển VHCL trong trường, khoa ĐHSP.*

Hiện nay, ở các trường, khoa ĐHSP đều có đơn vị ĐBCL theo mô hình trung tâm hoặc phòng. Đơn vị này có vai trò tư vấn, triển khai và giám sát các hoạt động ĐBCL nói chung, xây dựng VHCL nói riêng.

Khi vai trò của đơn vị ĐBCL được phát huy, các hoạt động cải tiến, duy trì và nâng cao CL trong trường, khoa ĐHSP được đẩy mạnh sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng, phát triển VHCL.

- *Xây dựng môi trường VHCL trong trường, khoa ĐHSP.*

Môi trường VHCL trong trường, khoa ĐHSP thể hiện ở việc cùng nhau quan tâm đến CL đào tạo của đơn vị mình; tạo lập và duy trì bầu không khí chủ động tìm tòi,

sáng tạo một cách thường xuyên, liên tục với nhiều hình thức hoạt động để cải thiện, nâng cao CL từng công việc (giảng dạy, nghiên cứu khoa học, phát triển bản thân và cộng đồng...).

2.5. Tổ chức hệ điều kiện cho việc thực hiện ĐBCL trong các trường, khoa ĐHSP

Mục tiêu của giải pháp là nhằm giúp cho CBQL và giảng viên thấy rõ các điều kiện cần thiết ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP.

Các điều kiện ĐBCL ĐT của các trường, khoa ĐHSP bao gồm:

- Các trường, khoa ĐHSP phải có một đội ngũ CBQL, giảng viên được chuẩn bị chuyên nghiệp (kiến thức, phương pháp kĩ, năng) cho hoạt động ĐBCL ĐT.

- Mỗi thành viên của các trường, khoa ĐHSP đều là chủ thể tham gia tích cực vào quá trình vận hành hệ CL.

- Các trường, khoa ĐHSP phải có một môi trường VHCL, trong đó tạo lập và duy trì được bầu không khí chủ động tìm tòi, sáng tạo một cách thường xuyên, liên tục bằng nhiều hình thức hoạt động để cải thiện, nâng cao CL ĐT.

- Các trường, khoa ĐHSP phải có một cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin mạnh và đồng bộ, đáp ứng tốt yêu cầu ĐBCL ĐT.

Để tổ chức hệ điều kiện ĐBCL ĐT, các trường, khoa ĐHSP cần thực hiện tốt các biện pháp: Xây dựng và thực hiện kế hoạch ĐT, bồi dưỡng đội ngũ những người làm công tác ĐBCL ĐT; Xác định rõ trách nhiệm của mỗi tổ chức, cá nhân trong nhà trường đối với công tác ĐBCL ĐT; Tạo dựng một môi trường văn hóa CL; Hoàn thiện cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, đáp ứng yêu cầu ĐBCL ĐT...

3. Kết luận

ĐBCL ĐT là một yêu cầu cấp thiết đối với các trường, khoa ĐHSP trong bối cảnh hiện nay. Để đảm bảo và nâng cao CLĐT của các trường, khoa ĐHSP cần áp dụng đồng bộ các giải pháp đã đề xuất ở trên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Đảng Cộng sản Việt Nam, (2013), Văn kiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ tám, Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [2]. Phạm Xuân Thanh, *Đảm bảo chất lượng giáo dục đại học - sự vận dụng vào thực tiễn Việt Nam*, Tạp chí Giáo dục, số 115, tháng 6, năm 2005.
- [3]. Nguyễn Quang Giao, *Xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng giáo dục ở các trường đại học Việt Nam*, Tạp chí Giáo dục, số 228, năm 2009.

SUMMARY

With the role of supplying of human resources - teachers and management staff for the national education system, the pedagogy in general and Pedagogical faculties, universities in particular are facing new opportunities and challenges. The article presents measures to ensure the quality of training at Pedagogical faculties and universities: 1/Organize research and discussion on needs for training quality assurance in teachers and management staff; 2/Develop strategic plans and quality policies in Pedagogical faculties and universities; 3/ Develop training quality assurance system in Pedagogical faculties and universities; 4/ Gradually build up quality cultural environment in Pedagogical faculties and universities; Organize conditions for implementing quality assurance in Pedagogical faculties and universities.

Keywords: Training quality assurance; quality culture; Pedagogical university.